

TÁRSULATI ÜGYEK.

Szakülések.

1899. május hó 3.-án.

Elnök: BÖCKH JÁNOS.

Titkár bejelenti HAUER, DAMES és TAUSCH halálát, dr. PETHŐ GYULA pedig MARSH geologus haláláról tesz jelentést.

BÖCKH JÁNOS elnök néhány szóval megemlékezik HAUER FERENCZ lovag érdemeiről. Mint az osztrák geologusok nesztora halt meg, emlékét számos becses műve örökíti. Nem csak az Alpokat tette beható kutatás tárgyává, hanem hazánk földjének ismeretét is előmozdította, amennyiben a Kárpátok geologiai viszonyait is széles körű munkálkodása keretébe vonta. Mély sajnálatát fejezi ki, hogy a Társulat az elhunyt tudós haláláról olyan későn értesült, hogy temetésén nem képviseltethette magát. Indítványozza, hogy a Társulat részvétének jegyzőkönyvi kifejezést adjon s erről az elhunyt tudós leányát TIETZE EMILNÉT értesítse ; amely indítványt a szakülés egyhangulag elfogadott.

Előadások :

1. Dr. SCHAFARZIK FERENCZ : «A Szarkó-Godján hegységnek és a Retyezát nyugati felének geologiai felvétele» czimen értekezett.

A térképezett terület magában foglalja a Szarkó-Godján hegycsoportját, valamint a Retyezát hegység nyugati részét. Ezen a térképen nem csak az említett hegységeket alkotó formációkról nyerünk felvilágosítást, hanem egyszersmint a Krassó-Szörényi hegységek és az erdélyi határhegyláncz között való összefüggés mikéntjéről is.

A terület rövid oro- és hidrografiai jellemzése után előadó a következő képződményeket sorolja fel : 1. a kristályos paláknak mind a három csoportját, 2. granitot, granitot, illetve protogin granitot, 3. idősebb diabászt, augit-minettet (részben serpentinné változva), karbonkorú porfirokat, fiatalabb diabászokat és augitporfiritet. Továbbá mint üledékes kőzeteket : 4. karbon-konglomerátokat, 5. verukánó konglomerátot és palát, 6. liaszkorú kvarczit homokkővet és agyagpalát, 7. diabasztufát, 8. doggerkorú homokkővet, agyagpalát, mészkövet és mészpalát, 9. malm mészkövet, 10. alsó-krétakorú homokkővet, 11. felső-oligocén konglomerátot, 12. a neogént, 13. diluviális és 14. alluviális lerakódásokat és jelenségeket, ide értve a hegység legmagasabb csucsain az egykori eljegesedés nyomait is.

Tektonikai szempontból a főszerepet a korniarévai, III. csoportbeli kristályos-pala vonulat viszi, amely két II. csoportbeli ráncz közé beszorítva, ÉK felé huzódik. Utjában a Vurfu Petri és a Retyezát ismételten megoszlásra kényszerítik.

Az előbb említett hegyesomót II. csoportbeli kristályos palák, a Retyezátot ellenben legyező módjára elrendezett, pados gránit képezi. Ebben a virgáczóban részt vesznek a Szarkó táján a szedimentek is.

Dr. LÓCZY LAJOS megjegyzi, hogy mivel gránit-apofizisekről és dejkokról kristályos palák közt nem volt szó, bizonyos kétséget lát benne, hogy vajjon ez a gránit az őket kísérő kristályos palákhoz képest intruzív jellegű-e? A leírás szerint, amely a legyezőszerű szerkezetet konstatálja: szóló az alpesi gránit, illetőleg ugy nevezett gnejsz-gránit masszivokhoz képest — ezek eruptív jellegét nem vitatva — a Retyezát gránitját is paszív helyzetűnek tekinti, amely a kristályos palákkal együtt gyűrődött.

BÖCKH JÁNOS az apofizisek hiányát nem tartja elég bizonyítéknak erre nézve s a mai helyzet magyarázatára a begyűrődést nem tudja elképzelni. A fészkek, feltörések előfordulása erupcióna utal s megemlíti, hogy a Krassó-Szörényi hegységben a gránit-masszivok tengelye harántos a kristályos palák csapásával.

Dr. SCHAFARZIK FERENCZ LÓCZY közbevetésére, hogy vajjon igazi telérek hiányában a gránitnak eruptív természetéhez nem férhet-e kétség? — megjegyzi, hogy a szóban forgó terület gránittörmzsei hasonlóak a Krassó-Szörényi hegység délibb részein előfordulókhöz, amennyiben nemcsak a régibb, hanem, mint a jelen esetben is, még a fiatalabb kristályos palákat is áttörik. Egykori eruptív tömegeinek formáját azután a hegység felgyűrődése alakította át. Ebben a tekintetben a Retyezát hatalmas gránitlencséje hasonlít az Alpok gránit, illetve protogin-masszivjaihoz, amelyeket újabban szintén eruptív keletkezésűeknek tekintenek.

2. Dr. SZÁDECZKY GYULA: «A korund hazai előfordulásáról» értekezett. (Helyszüke miatt a jövő füzetben közöljük.)

3. Dr. SZÁDECZKY GYULA ezután azokra az észrevételekre reflektál, amelyeket a «józsefit» néven leírt, Asszuánból származó új telérközet bemutatásakor, szerző távollétében, több oldalról tettek (l. Földt. Közl. 1898. XXVIII. köt., 66. és 67. lap. Az értekezést magát l. jelen kötet 153. lap.) A szerző teljesen fentartja petrográfiai meghatározásait, amelyekben a faj felállítása történt. Hogy földpát nincsen a kőzetben, arról dr. SCHAFARZIK FERENCZ ÚR is meggyőződött, akinek szerző alkalmat adott a vékony csiszolatok átvizsgálására. A közölt vegyi elemzésért, amely nem áll összhangzásban a talált ásványos összetétellel, minthogy nem ő végezte, felelősséget nem vállalhat.

Dr. SCHAFARZIK FERENCZ megjegyzi, hogy az analízis volt az, amelyben anhanonikus dolgok foglaltattak, pedig az analízist korrektnek kell elfogadnunk. Ma a mikroszkópos vizsgálat alkalmával meggyőződött, hogy plagioklasznak nincs nyoma. Az augit kifogástalan; a kalcium-karbonátra nézve megengedi, hogy az esetleg kívülről került be. Az olivinnek azonban meg van ugyan a tipusos alakja és szövete, de anyaga a kőzetben foglalt konturákból hiányzik. Ha új faj kőzet megállapításáról van szó, akkor ebben a tekintetben nagy óvatosság szükséges. Ha ugyanis feltesszük, hogy az olivin eltávozhatott, akkor meg kell engednünk, hogy az olivin összetételének megfelelő mennyiségben kovasav is eltűnhetett, amelynek eltűnése nagyon leszoríthatja a kőzet kavasvtartalmát. Ezt a körülményt szem előtt tartván, a kőzetnek az előadó által hangoztatott ultrabázisos volta igen kétséges. Kivánatosnak tartja, hogy új kőzetfaj megállapításakor a mikroszkópos vizsgálat és a kémiai analízis közt nagyobb legyen a harmonia.

Dr. SCHMIDT SÁNDOR köszönetét fejezi ki előadónak, hogy vizsgálódásaiba mélyebb betekintést engedett. De a multkor hangoztatott észrevételeit most is fenntartja. Ezek az észrevételek geologiai és kémiai természetűek.

a) Geologiai szempontból a következőket jegyzi meg: Egy kőzetről, mint külön fajról csakis akkor beszélhetünk, ha az illető kőzet maga egy geologiai momentum. Ha pl. az illető kőzet csak valamely gránitnak egy apofizise, úgy arról, mint külön kőzetfajról nem beszélhetünk. Ha az ottani kutatások, illetőleg feltárások ennek kimutatását lehetetlenné teszik, akkor az új kőzetfaj elnevezése nem helyes. Kőzet sohasem tisztán petrografiai fogalom.

b) A vegyi és mikroszkópos elemzés ellentmondását most is fenntartja, mert először SZÁDECZKY sem vállal érte felelősséget, másodszor a magnézium mennyiségét SZÁDECZKY is kevesli. Egyetért teljesen SCHAFARZIK-kal, hogy a vegyi elemzésre nagyobb súly fektetendő. Nem volt szándékában, kétségbe vonni a mikroszkópos vizsgálatok helyességét: hisz az elemi dolog, hanem a vegyi elemzés ellentmondásait nem értette meg, így pl. a jegyzőkönyv szerint a kőzet legnagyobb része szerpentin, miért van csak 1% magnézium? Ha a kőzet elváltozott, akkor vannak ugyan némi engedmények, de csak úgy, ha a kőzetet már ép állapotban ismerjük, de a jözseftől csakis mállott példányaink vannak. Azután a kalcium sem származhatik az olivinből, mert abban nincs, hanem ha infiltráció, akkor a piroxénből származik.

Általában kijelenti hogy aggodalmai most is megvannak s csakis ismételt ellenőrző kémiai analízis dönt. Az új kőzet felvétele ellen nincsen semmi kifogása.

Dr. PETHŐ GYULA ajánlja, hogy a kőzet vétessék újabb kémiai analízis alá, miután egy elemzés lehet hibás is.

Dr. SZÁDECZKY GYULA SCHMIDT felszólalására a feleletet fordított sorrendben adja. Ő is szeretné a kőzetet újabb kémiai analízis alá venni, de nem takarékoskodott a kővel és így most nincsen próbája, amelyen a vizsgálódást folytatná. De miután előtte a mikroszkópos elemzés adatai teljesen meggyőzőek voltak, kénytelen volt a kőzetet valamiképen osztályozni. — A kőzet csakugyan telérkőzet, tehát geologiai szempontból ez kifogás alá nem eshetik. — Megjegyzi még, hogy Rosenbusch elemzése szerint az olivinben van kalcium.

Azután kijelenti, hogy őt az új kőzetfaj megállapításánál nem személyes hiúsága, hanem a tudomány érdeke vezérelte, amikor is a publikálás kérdésénél teljesen a többség óhaját fogja követni.

Többek hozzá-szólása után különösen, miután KRENNER és ILOSVAY megjegyezték, hogy egyetlen analízis, különösen a magnéziumra nézve teljesen megbízhatatlan, a szakülés akképen határoz, hogy a publikálás ellen semmi kifogása, miután a felelősség egyedül a vizsgálót terheli.

4. SÓBÁNYI GYULA «A Nagy-Fátra és Kis-Fátra hegységek tektonikai viszonyairól» értekezett ezután. A mult évben megbízatást nyert a M. Tudományos Akadémiától a felvidék hidrografiai viszonyainak tanulmányozására. Hogy feladatát sikeresen megoldhassa, a geologiai és különösen a tektonikai viszonyokat is figyelemmel kellett kísérnie. Ezen észleletei alapján ismertette a Nagy és Kis-Fátra hegységek, valamint a közöttük fekvő völgyek keletkezését. Igyekezett a nevezetesebb vetődések, eltolódások helyeit, irányát kimutatni és azok korát meghatározni. Végül röviden szólott a terület hidrografiai viszonyairól is.

1899. június hó 7.-én.

Előadások :

1. HORUSITZKY HENRIK: «Az agrogeologiai térképek készítéséről» értekezett. Helyszüke miatt a jövő füzetben fogjuk közölni.

Az előadás után BÖCKH JÁNOS elnök röviden összefoglalta a magyar agrogeologia kezdetének történetét. A bécsi világkiállításon volt ugyan már egy ilyen térkép kiállítva, amit a svéd Földt. Int. igazgatója készített, de akkor nálunk erre még gondolni sem lehetett, hisz az Intézet abban az időben igen sanyarú napokat látott, két évben még a költségvetését is leszállították. Csak 1890-ben történhettek az első lépések, 1891-ben kezdődött Szt.-Lőrinczen a térképezés, azóta az ügy szépen fejlődött, de most is nehezen megy, mert először szakembereket kellett kiképezni.

Dr. SCHAFARZIK FERENCZ-nek arra a megjegyzésére, hogy jobb volna a folyókat a térképeken nem sötétkével festeni, hanem fehéren hagyni, dr. SZONTAGH TAMÁS válaszolt akképpen, hogy mintán az agrogeológiában a víz rendkívül fontos szerepet játszik, annak a többi féle álló és talajvíz jelzéssel harmóniában, szintén kékszinre kell festve lennie. — Egyszersmint sajnálatát fejezte ki, hogy a Balaton vidék agrogeologiai felvételét nem mutathatta be, az ugyanakkor készült kalci-méteres térképpel együtt ;

2. Dr. MELCZER GUSZTÁV. «A budai hegyekben újabban gyűjtött kalcitokról» cz. előadását l. jelen füzet 160. lap.

3. Dr. KOCH ANTAL bemutatja és ismerteti a legújabb időben Erdély dácztuffájában fölfedezett dácztuffa konkréziókat. Első előfordulását ORNSTEIN JÓZSEF nyug. őrnagy Szamos-Ujváron fedezte fel egy Kérő fürdő közelében levő dácztuffa bányában. Az általa szétküldött példányok mikroszkópos alkatát Berwerth Fr. és később Mügge N. írták le, míg előadó az előfordulás körülményeit vizsgálta meg a helyszínén. A mult nyáron az apahidai (Kolozs m.) dácztuffa-bányában OROSZ ENDRE tanító úr figyelmeztetésére az előadó egy hasonló újabb előfordulást vizsgált meg és ismertetett részletesen. Az idén végre ugyancsak OROSZ ENDRE a Szolnok-doboka megyei Ormány község mellett művelt dácztuffa-bányában észlelt egy harmadik ilyeszerű előfordulást, amelyből előadó a beküldött kézi példányokat szintén behatóan megvizsgálta. Ennek a három érdekes előfordulásnak a leírását mutatványul közölte szerző kéziratban levő legújabb munkájából, amely Erdély ifjabb harmadkori képződményeit behatóan tárgyalja.

4. Dr. SCHAFARZIK FERENCZ «Az ajnácskői csontos árok geologiai viszonyait» ismertette. Az előadást a jövő füzetben fogjuk közölni.

KRENNER J. SÁNDOR kapcsolatosan az előadással, figyelmezteti a szakülést egy adatra, amely az előadó következtetéseivel teljesen egybe hangzik. 30 évvel ezelőtt a gömörmegyei domináló bazaltok közt (a Medves hegy tetején) szövet kerestek s egy vastag bazalt-réteg alatt masztodon fogat találtak. GÖMÖRI OSZKÁR bányagazgató engedte át ezt a leletet a M. Nemzeti Múzeumnak. Ugy gondolja szóló, hogy azt annak idején a Társulatnak be is mutatta, lehet, hogy az akkor divatos nomenklatura szerint Tapiroides nevezet alatt.

Választmányi ülések.

1899. május hó 19.-én.

Titkár jelenti, hogy SCHARFF bécsi művész a SZABÓ emlékérem tőjén az óhajtott javításokat amennyiben lehetett, végrehajtotta. Hosszabb vita után a választmány elhatározta, hogy a kész éremre a tulajdonos neve bevésessék (gravírozassék) s ehhez szükséges átalakítások megtétele után megbízta az elnökséget, hogy az emlékérem tőjét váltsa be s ennek költségeit a SZABÓ emlékalap kamataiból és a tartalékalapból fedezze.

Ezután a választmány a jövő évi közgyűlésen a SZABÓ-emlékéremmel kitüntetendő munka kijelölő bizottságát a következőképen választotta meg :

Elnök : Dr. KOCH ANTAL.

Tagok : Dr. ILOSVAY LAJOS, dr. KRENNER J. SÁNDOR, dr. PETHŐ GYULA, dr. SCHAFARZIK FERENCZ, dr. SCHMIDT SÁNDOR, TELEGDI RÓTH LAJOS.

A titkár ezután bemutatta az íveket, amelyek a SZABÓ-emlékalap gyűjtésére szétküldettek és aláírva visszaérkeztek, egyszersmint azt a névsort amely azoknak a neveit tartalmazza, akiknek gyűjtőív küldetett. A választmány felkérte dr. PETHŐ GYULA, dr. SCHAFARZIK FERENCZ és dr. SZONNTAGH TAMÁS urakat, hogy állítsák össze azoknak a névsorát, akiknek a gyűjtőív visszaküldésére való, felhívást megküldeni czélszerűnek tartják s felkérte a titkárt, hogy a dologgal járó adminisztratív teendőket végezze el.

A pénztáros és a pénztárvizsgálók jelentése következett ezután az újabb pénztári-kezelésről. Dr. ILOSVAY LAJOS jelentése szerint az újabb könyvvezetés és a tételek csoportosítása a lehető legegyszerűbb s a pénztáros által végzett módosítás az egész ügymenet javára szolgál, amit a választmány örömmel és köszönettel tudomásul vett.

A pénztáros jelentésének tudomásul vétele után a választmány felkérte a pénztárost, hogy járjon utána, hogy a Társulat alaptőkéje elég biztosan van-e elhelyezve s hogy az elhunyt dr. SZABÓ JÓZSEF helyébe a lehető újabb biztos kinevezésének mi az eljárása ? Továbbá a választmány elhatározta, hogy a pénztáros ezután ne tegyen jelentést minden választmányi ülésen, de jelentését a jegyzőkönyvhöz külön csatolja.

BÖCKH JÁNOS elnök ajánlatára Dr. KATZER FRIGYES Szerajevóban rendes tagnak választatott.

Több apróbb ügy elintézése után az ülés véget ért.

1899. június hó 7.-én.

A titkár bemutatta a SZABÓ-emlékérem tőjét, a melyet SCHARFF bécsi művész megküldött s egyszersmint jelenti, hogy az érte járó 700 frtnyi összeget az elnök már kiutalványozta. HALAVÁTS GYULA ezután a Nemzeti Múzeum kérelmét tolmácsolja, amely szerint a Múzeum éremgyűjteménye egy ólomból vagy czinkből vert,

névtelen, hiteles másolatot kér, hogy az érem a gyűjteményben legalább ilyen módon mindaddig képviselve legyen, amíg hagyatéki úton egy valódi érem is a birtokába kerül. A választmány ennek a kérelemnek elvben eleget tett, amennyiben elrendelte, hogy az első érem verésekor egy ilyen névtelen olcsó fémből való példány is megrendeltessék. Dr. PETHŐ GYULA indítványára az Elhunyt családja részére is egy hasonló névtelen példány rendeltetett.

Uj tagoknak választattak :

A VESZPRÉMI FŐGYMNASIUM LACZKÓ DEZSŐ ajánlatára, továbbá a TUDOMÁNY EGYETEM GEOLOGIAI ÉS PALAEONTOLOGIAI INTÉZETE dr. KOCH ANTAL ajánlatára.

A pénztáros jelentette ezután, hogy az alaptőke elhelyezésére vonatkozó minden felvilágosítást megtagadott a bank s ennél fogva a választmánytól hiteles formában kiállított felhatalmazást kért. A választmány az elnökséget bízta meg a hiteles okmányok kiállításával.

Végül a választmány felkérte dr. KOCH ANTAL társulati alelnököt, hogy a kirándulás vezetését vállalja el, amit ő készséggel el is fogadott s ezzel az ülés véget ért.

Kirándulás.

A Földtani Társulat elnökének: BÖCKH JÁNOS miniszt. osztálytanácsos urnak, az 1898. közgyűlésen felvetett amaz eszméje, hogy mint régebben a hetvenes évek elején most is minden évben hazánk geologiailag érdekesebb vidékeire társas kirándulást rendezünk, az idén immár tényyné vált.

Miután tavaly a Kolozsvár, Torda, Zalathna, Abrudbánya, Verespatak és Brád környékére, 10 napra tervezett kirándulás a jelentkezettek nagyon is kis száma miatt elmaradt, Társulatunk Választmánya az idén a kirándulásra Kolozsvár és Torda elhagyásával újból az Erdélyi-Érczhegységet jelölte ki, július 2.-ától 8.-áig, tehát összesen 6 napra terjedő programmal. A tervezetnek ilyen megrövidítése üdvösnek bizonyult, s ép úgy bevált a szeptemberről július elejére áthelyezett terminus is, legalább ez esetben, Abrudbánya középhegység jellegű környékére nézve.

E kirándulásra az elnökkel együtt tizenketten jelentkeztek. Sajnos azonban, hogy a szeszélyes véletlen épen vezérétől fosztotta meg e szerény kis csapatot, a mennyiben az elnök mint a m. kir. Földtani Intézet igazgatója elodázhatlan hivatalos teendők miatt az utolsó napon kénytelen volt a vándorgyűlésben való részvételéről lemondani.

Gyulafehérváron, a gyülekezés helyén július 2-án a következő tagtársak jelentek meg :

1. BACZONI ALBERT, állami főreáltanodai tanár Kassáról, 2. HALAVÁTS GYULA, m. k. főgeologus Budapestről. 3. JAHN VILMOS, jószágigazgató Borossebesről, 4. dr. KOCH ANTAL, egyetemi tanár Budapestről, 5. dr. SCHAFARZIK FERENCZ, m. kir. osztálygeologus Budapestről, 6. SIEGMETH KÁROLY, m. kir. államvasuti főfelügyelő Debreczenből, 7. dr. SZÁDECZKY GYULA, egyetemi tanár Kolozsvárról, 8. TIMKÓ IMRE, kir. agrógeologus Budapestről és 9. WOLAFKA ADOLF, jószágigazgató Debreczen-

ből, utóbbi mint vendég, a kikhez Abrudbányán július 4-én még csatlakoztak : 10. GESELL SÁNDOR, m. kir. főbányatanácsos és főgeologus és 11. dr. PÁLFY MÓR, m. k. geologus Budapestről.

Minthogy azonban dr. KOCH ANTAL július 3-án gyengélkedése miatt Zalathnáról visszautazott Kolozsvára, tulajdonképen csak tizen maradtak, még pedig 5 szakgeologus, 2 tanár és 3 a geológiáért lelkesedő turista.

A 6 napi program gazdag változatossága meglepett mindenkit s a titkárság felkérte dr. SCHAFARZIK FERENCZ urat, hogy a látottakat áttekinthető módon összefoglalva társulatunk egyik őszi ülésén bővebben ismertetné.

A kirándulás itinerariuma az előre megállapított tervezettől csak kevésben tér el és a résztvevők egyike azt röviden a következőkben adja elő :

Július 2-án. (Délben zivataros eső, utána derült idő.) D. u. a vár és a székes-egyház megtekintése Gyulafehérváron.

Július 3-án. (D. e. derült meleg, d. u. zivataros eső s borús idő estig.) D. e. 9 óra 42 perczkor a keskeny vágányu vasuttal Zalathnára, hová délben megérkezünk. A pályaudvaron üdvözlésünkre megjelentek lg. OELBERG GUSZTÁV bányakapitány, Koss JÓZSEF m. kir. főbányahivatali főnök és bányakapitány megbízásából és helyetteseként URBÁN ANDOR, bányamérnök, KUROVSZKY ZSIGMOND m. kir. kohó-főmérnök, FISCHER m. k. kohómérnök és még többen a zalathnai főbányahivatal tisztjei közül. Kölcsönös lelkes üdvözlések után a társaság a bányakapitány urral a készen álló kocsikon a szállóba indult, a hol bennünket már előre megrendelt ebéddel vártak.

Ebéd után részletes megtekintése a CSÁNKI JÓZSEF igazgató szakavatott vezetése alatt álló kőfaragó és kőcsiszoló ipariskolának. Innen átvonulás a kohótelepre, hol KUROVSZKY ZSIGMOND, főmérnök és FISCHER mérnök fáradhatatlan magyarázatai mellett a kohó minden egyes részét megszemléltük. Öt óra felé a förtelmes rosz idő miatt a többség elhatározta, hogy a négy órai ut Abrudbányára másnap reggelre halasztandó, hogy azt a várható szép időben annál jobban élvezhessük. E változásról GESELL SÁNDOR főbányatanácsos és főgeologus Abrudbányán telefon utján értesítve lett, azután pedig társaságunk vacsorára ismét a nagy vendéglőben gyülekezett, hol bennünket a zalathnai szaktársaink újból felkerestek s estéjükét szeretetre méltó módon nekünk szentelték.

Július 4. (Gyönyörű szép derült idő.) Hogy időt ne veszítsünk, Zalathnáról reggel 5 órakor elindulva egyenesen Bucsum-Sászára mentünk, hová d. e. 11 óra körül értünk. Ebben az aranyat bányászó községben ÉTFALVI IMREH KÁROLY verespataki főszolgabíró és a verespataki kincstári erdész: MIKE DEZSŐ társaságában GESELL SÁNDOR főbányatanácsos és dr. PÁLFY MÓR kollégákat találtuk, kik aznap reggel Abrudbányáról jöttek ide. Lóra kapva felsiettünk a festői szépségű két Detunatára, ; ugy a goala mint a flocosa nevű kupot megmáztuk.

Miután a Detunata-goala bazaltkupról nyíló remek kilátásban is eléggé gyönyörködtünk volt, jóízűen elköltöttük az egyszerű, de izletes ebédet, amelyet a bazalt oszlopok tövében, a nem régen épített erdőházban lakó erdővéd felesége készített.

Ebéd után társaságunk egyik része a Detunata tövében lakó MAKAVE AVRILON gazdag magánbánya-tulajdonos házáat látogatta meg, azután pedig a bucsum-sászái völgyön kifelé Abrudbányára kocsiztunk.

A mint a sóvölgybe kiértünk és Abrudbánya városának határait átléptük, nem kis meglepetésünkre BOÉR BÉLA kir. tanácsos, Abrudbánya r. t. város polgármestere a városi tanács élén várta és üdvözölte a mi szerény kis csapatunkat, és egyúttal szíves volt bennünket a város nevében este a «Detunata» vendéglőben tartandó bankettre meghívni. Szállásunkra érve siettünk a városi képviselőtestület elejénél: BOÉR BÉLA polgármester ur házánál tisztelegni és a rendkívüli meleg fogadásért és meghívásért újból leghálásabb köszönetünket fejezni ki.

Este a városi, «Detunata» című nagyszálló dísztermében a fehér asztalnál egybe voltak gyűlve a város polgárainak legelőkelőbbjei, valamint mi tizen is. Az első köszöntőt mi részünkről BACZONI ALBERT mondta, poharát Abrudbánya nemes városának fejlődésére, különösen pedig annak jelenlévő érdemes polgármesterére: BOÉR BÉLA kir. tanácsos ur egészségére üritvén. BOÉR BÉLA polgármester ur erre viszont meleg szavakkal a geologiai vándorgyűlés tagjait éltette, mint a város vendégeit. A kedélyes hangulat emeléséhez hozzájárult még a helybeli jónevű cigányzenekarnak változatos tartalmu zeneelőadása, a melynek hangjai mellett a vendégek és a szíves vendéglátók még jó sokáig együtt maradtak.

Julius 5-én. (Szép derült meleg idő, közben d. u. 4 óra körül rövid esőzéssel.) A mai egész nap Verespatak híres aranybányászatának volt szentelve. A mint Verespatakon a kocsikról leszállottunk NIKL JÁNOS főmérnök, igazgató és URBÁN MIHÁLY bányamérnök vették át a vezetést. Utóbbinak szíves kalauzolása mellett jártuk meg a Szt.-Kereszt altárnát, a mely bányaművelet legalkalmasabb arra nézve, hogy Verespatak bányageologiai viszonyairól tájékozást szerezzen magának az ember. E bányajárás délig tartott s ez alatt URBÁN MIHÁLY ur szünet nélkül adta a felvilágosító magyarázatokat az öt kérdésekkel ostromló geologusoknak.

Ebéd előtt NIKL JÁNOS igazgató szíves engedelmével az igazgatóság épületében lévő szép aranystufákat tekintettük meg, sőt emlékül vettünk is belőlük néhányat.

Délben az ebéd a verespataki kaszinó-helyiségben volt, hol Verespatak érdemes közönsége, élén ÉTFALVI IMREH KÁROLY verespataki főszolgabíróval fogadott bennünket vendégül. Ugyanez alkalommal megismerkedtünk EBERGÉNYI úr nagyteknélyü verespataki bányabirtokossal is. Bármennyire is jól éreztük itt magunkat, úgy mégis a mint csak lehetett megint talpon voltunk. Hátra volt még ugyanis a délutáni programmunk, t. i. a Kirnyik és a Csetátye meglátogatása, a mit a közben esett csekély kis eső daczára szerencsésen egészen be is tartottunk. Bucsuzás után kocsin Abrudbányára tértünk vissza, utközben azonban még Gura Rosián az ottani m. k. zuzóművet néztük meg, s már öreg este volt, mire éjjeli szállásunkra értünk.

Julius 6. (Borus, ködös, esős idő, d. u. azonban kiderült.) Terv szerint átmentünk Brádra. Korán reggel borus volt az idő, fent a Vulkán-hágón pedig azt vettük észre, hogy a hatalmas mészkőtömeg egészen ködben volt. Mivel azonfelül még esni is kezdett az eső, e hegy megmászásáról lemondva, tovább folytattuk utunkat, úgy hogy délben már Brádra érteztünk. Brádon a HARKORT-féle aranybánya részvénytársaság nevében MOLNÁR LAJOS, társulati főerdész fogadott, ki bennünket a társulat központi épületében lévő vendéglakásokba vezetett. Ebéd után KÖLLNER OSZKÁR helyettes igazgatónál tisztelegve, irodájában a rudai 12 apostol- és a muszari aranybányák térképeit tekintettük meg. Azután MOLNÁR

LAJOS főerdész urral a társulat nagyszerű új zuzóművének megtekintésére indultunk a melyet CONRADS FERENCZ igazgató és dr. GEBHARDT mérnök voltak szivesek nekünk részletesen megmutatni. — A délután hátra lévő részét még arra használhattuk, hogy elmentünk a rudai 12 apostol-bányához, hol e bánya gondnoka JUNG DÁNIEL a geológiai viszonyok felől behatóan tájékoztatott bennünket.

Julius 7. (Eszóvel váltakozó idő, mely este felé kiderült.) Ezen utolsó napot egészen a muszari bányatanulmányozására szenteltük; a grohoti kirándulásról pedig, minthogy fél nap alatt ugysem lehetett volna megtenni, egészen lemondtunk.

Muszarin WODACK HERMANN bányagondnok fogadott bennünket, és lekötelező szíveséggel bemutatta nemcsak a bányatérképeket, hanem fél napon át magát a bányát is. Ebéd után az utolsó heti aranytermelést, majd pedig a kézi zuzóban az aranynak «SZIBERTROG» széren való kimosását néztük meg.

Végre ezt a napot rövidebb geológiai sétával fejeztük be a bánya körül.

Julius 8-án a vándorgyűlés feloszlott. A geológusok visszatértek felvételi területeikre, a többi résztvevők közül pedig egy kisebb csoport alakult, amely még a Biharba rándult.

Czélunkat: látni és tanulni, teljes mértékben elértük és hálás szívvel emlékeztünk meg az elválás pillanatában nemcsak azokról, kik e kirándulást tervezték, hanem egyszersmind azokról is, kiknek odaadó kalauzolása a fényes sikert biztosította.

Vivat sequens !

HIREK A FÖLDTANI INTÉZETBŐL.

A magy. kir. Földtani Intézet 1899. évi felvételéről.

A m. kir. Földtani Intézet tagjai a földmivelésügyi m. kir. Minister ur rendeletéből a folyó évben a következő területeket veszik fel részletesen.

POSEWITZ TIVADAR dr. kir. osztálygeologus a felvételi idény első részében Máramaros megye nyugati hegységében Toronyó, Ökörmező és Vucskómező környékén; a második felében pedig Szepes megyében Kolterbach, Márkusfalva és Szepesváralja vidékén folytatja részletes geologiai felvételeit.

SZONTAGH TAMÁS dr. kir. bányatanácsos, osztálygeologus, Bihar megye keleti részében, Kalota, Vársonkolyos és Rossia határában végez részletes földtani térképezéseket.

TELEGDI RÓTH LAJOS kir. főbányatanácsos, főgeologus, mint osztályvezető, Torda-Aranyos megyében Nagy Oklos, Bélavár, Szolcsva községek területén és környékén, az osztály második tagja:

PÁLFY MÓR dr. kir. segédgeologus, szintén Torda-Aranyos megyében, Topánfalva, Albák és Alsó-Vidra környékén folytatja geologiai felvételeit.

SCHAFARZIK FERENCZ dr. kir. osztálygeologus, Krassó-Szörény megyében, Lugos Karánsebes, Ruszkabánya körül és Hunyadmegyében Marga, Bukova, Várhely és Malomvíz községek környékén vizsgálja és térképezi a földtani viszonyokat. Az osztály második tagja:

HALAVÁTS GYULA kir. főgeologus, Hunyadmegyében Ujsebeshely, Ludesd, Russ és Csolnakos környékét térképezi.

GESELL SÁNDOR kir. főbányatanácsos, főbányageologus Alsófehér megyében, Abrudbánya, Verespatak és Bucsum Pojen bányavidékét veszi fel bányageologiai szempontból.

Az intézet agrogeologiai osztályából:

TREITZ PÉTER kir. segédgeologus Pest megyében Fülöpszállás, Szabadszállás, Solt; Csongrád megyében Kistelek és Majsza községek környékét; azután a kassai kir. gazdasági iskola birtokát veszi fel.

HORUSITZKI HENRIK kir. segédgeologus Bars, Hont, Esztergom és Komárom megyében Helemba, Csata, Kis-Oroszka, Káty, Magyar-Szölgyén, Uj-Gyalla, Hetény, Márczellháza;

TIMKÓ IMRE ösztöndíjas pedig Komárom megyében Csúz, Túr, Jászfalu, Perbete községek környékét térképezi.

BÖCKH JÁNOS kir. osztálytanácsos intézeti igazgató, mint rendesen, ugy az idén is megtekintí és ellenőrzi a geologusok felvételeit.